

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Makine Mühendisliği Bölümü

2020 Bahar Yarıyılı

MM-1000 Statik – A Grubu (II. Öğretim)

Ders Tanıtımı

Ders Tanıtımı – MM 1000 (II. ÖĞRETİM)

- Dersi veren öğretim üyesi: Doç. Dr. Ömer Necati Cora
- Oda No: 320 , Tel: 377 2945 , e-posta: oncora@ktu.edu.tr
- Ders Saatleri:

MM 1000 (II. Öğretim, A Grubu) Salı : 17:00-20:00 @ MA2

İnternet Sayfası: *omernecaticora.wordpress.com*

(Dersle ilgili duyurular, ödevler, sınav çözümleri vb. için)

Görüşme Saatleri: Pazartesi 10-11, Çarşamba 11-12, 16-17

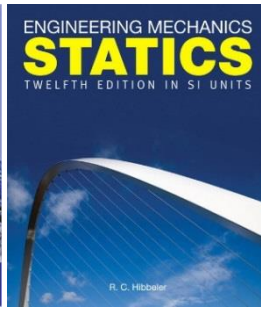
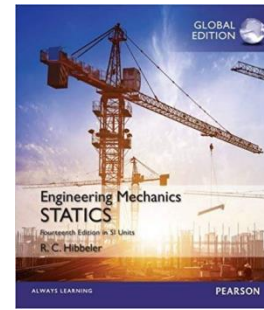
Puanlama:

Arasınava + Kısa sınavlar + Ödevler (%50) + Final (%50) = 100

Kaynaklar

Ders Kitabı:

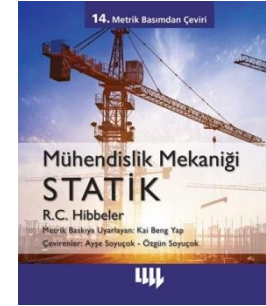
- HIBBELER, R.C., “Engineering Mechanics STATICS”, 14th Edition in SI units, Pearson-Prentice Hall, 2016
12th Edition in SI units, Pearson-Prentice Hall, 2014

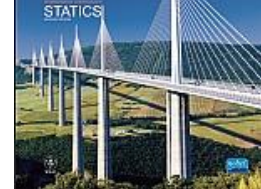
TÜRKÇE ÇEVİRİSİ (14. baskıdan)

Mühendislik Mekaniği: Statik,
Çeviri: Ayşe Soyuçok, Özgün Soyuçok
Literatür Yayınları, 1. Basım, Ocak 2020

- <https://www.literatur.com.tr/muhendislik-mekanigi-statik-2>

Diğer Referanslar:

- 1) MÜHENDİSLİK MEKANIĞI STATİK / (Engineering Mechanics Statics) John L. MERIAM, L. Glenn KRAIGE , 7. Basımdan Çeviri, Çeviri: M. Kemal APALAK , Baskı Yılı: Eylül, 2013
-
- 2) MÜHENDİSLİK MEKANIĞI STATİK +MÜHENDİSLİK MEKANIĞI STATİK ÇÖZÜMLÜ PROBLEMLER (2 cilt) - Prof. Dr. Mehmet Bakioğlu ve arkadaşları, Birsen Yayınevi
  - 3) Statik J.L. Meriam, Türkçe Çevirisi, Birsen Yayınevi
  - 4) MÜHENDİSLER İÇİN MEKANİK STATİK - Mehmet H. Omurtag, Birsen Yayınevi
  - 5) BEER, F.P., JOHNSTON, E.R., “ Vector Mechanics for Engineers: Statics”, McGraw-Hill International Book Company.
  - 6) MERIAM,J.L., KRAIGE, L.G., “ Engineering Mechanics Statics”, John Wiley&Sons Inc.
  - 7) SHAMES, I.H., “Engineering Mechanics: Statics, Prentice Hall.

Kitap Temini

Mühendislik Mekaniği Statik (R.C. Hibbeler)

14. metrik baskıdan çeviri

ISBN: 9789750408076

Yazarlar: R. C. Hibbeler , S. C. Fan ,
Çeviri: Ayşe Soyuçok , Özgün Soyuçok

Sayfa Sayısı : 706

Basım Yılı : Ocak 2020

Yayınevi : Literatür Yayıncılık

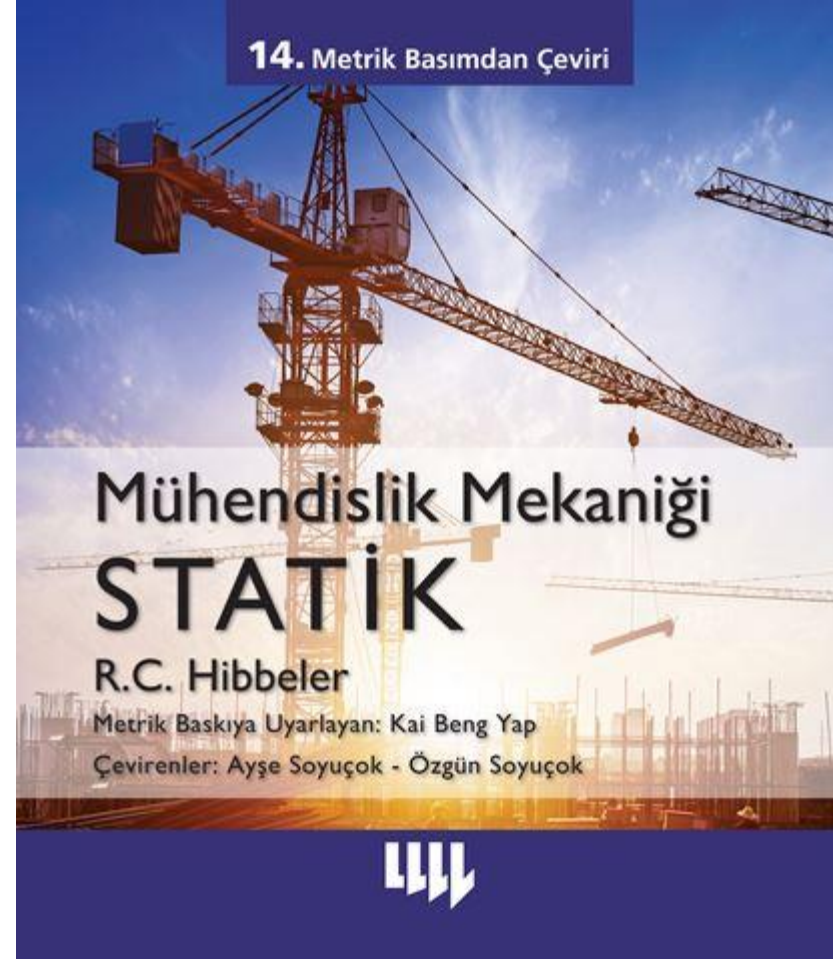
20 adet ve üzeri siparişlerde +1 kitap

Literatür Yayınevi

Yayınevi Yetkilisi: Dilek Hanım

E-posta: dilek@literatur.com.tr

Tel: 0212 292 41 20

Dersin İçeriği - MM 1000 (II. ÖĞRETİM)

Hafta	Tarihler	İşlenecek konular
1	11/02/2020	Giriş, Birim sistemleri, Newton'un Kanunları
2	18/02/2020	Skaler ve Vektörel Büyüklükler, Vektörel İşlemler, Kartezyen Vektörler
3	25/02/2020	Yer Vektörleri, Kuvvet Vektörleri, Skaler Çarpım
4	03/03/2020	Maddesel Noktanın Dengesi, Serbest Cisim Diyagramı
5	10/03/2020	Vektörel Çarpım, Bir Kuvvetin Momenti, Kuvvet Çifti
6	17/03/2020	Eşdeğer Kuvvet Sistemleri,
7	24/03/2020	Rijit Cisimlerin Dengesi, Mesnet Reaksiyonları
8	31/03/2020	İki ve Üç Kuvvet Etkisindeki Elemanlar, Üç Boyutlu Analiz
9	07/04/2020	Arasınav Haftası: 4-12 Nisan 2020
10	14/04/2020	Yapı Elemanları, Kafes Sistemleri
11	21/04/2020	Çerçeve ve Makina Elemanları,
12	28/04/2020	Ağırlık Merkezi,
13	05/05/2020	Hidrostatik Basınç Kuvveti, Yayılı Yük sistemleri
14	12/05/2020	Atalet Momenti : Alan Atalet Momenti
15	19/05/2020	Alan Atalet Momenti, Kütle Atalet Momenti
		Yarıyıl Sonu Sınavı: 1-12 Haziran 2020 , Ramazan Başlangıcı: 24 Nisan 2020 Ramazan Bayramı: 24-26 Mayıs 2020
		Bütünleme Sınavı: 22-27 Haziran 2020

Önemli Hususlar

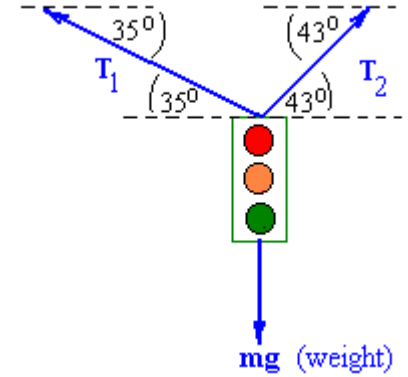
- Ders kitabını temin etmek

- Derste not tutmak

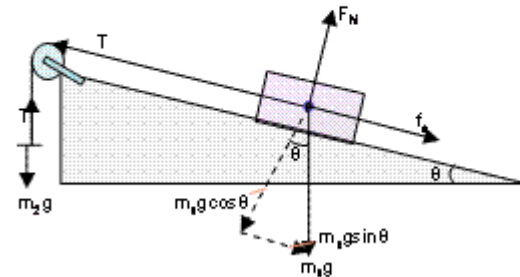
-Serbest Cisim Diyagramı (SCD) çizimi

- Parçacık – Rijid Cisim ayrımı

- Yazarak, çizerek çalışmak

- Bol ve farklı örnek çözmek

Önemli Hususlar - II

- Derse geç kalmamak
- Cep telefonu **kullanMAmak**
- Her derse hesap makinesi ile gelmek
- Verilen ödevleri yapmak
- Ne olursa olsun dersi bırakmamak

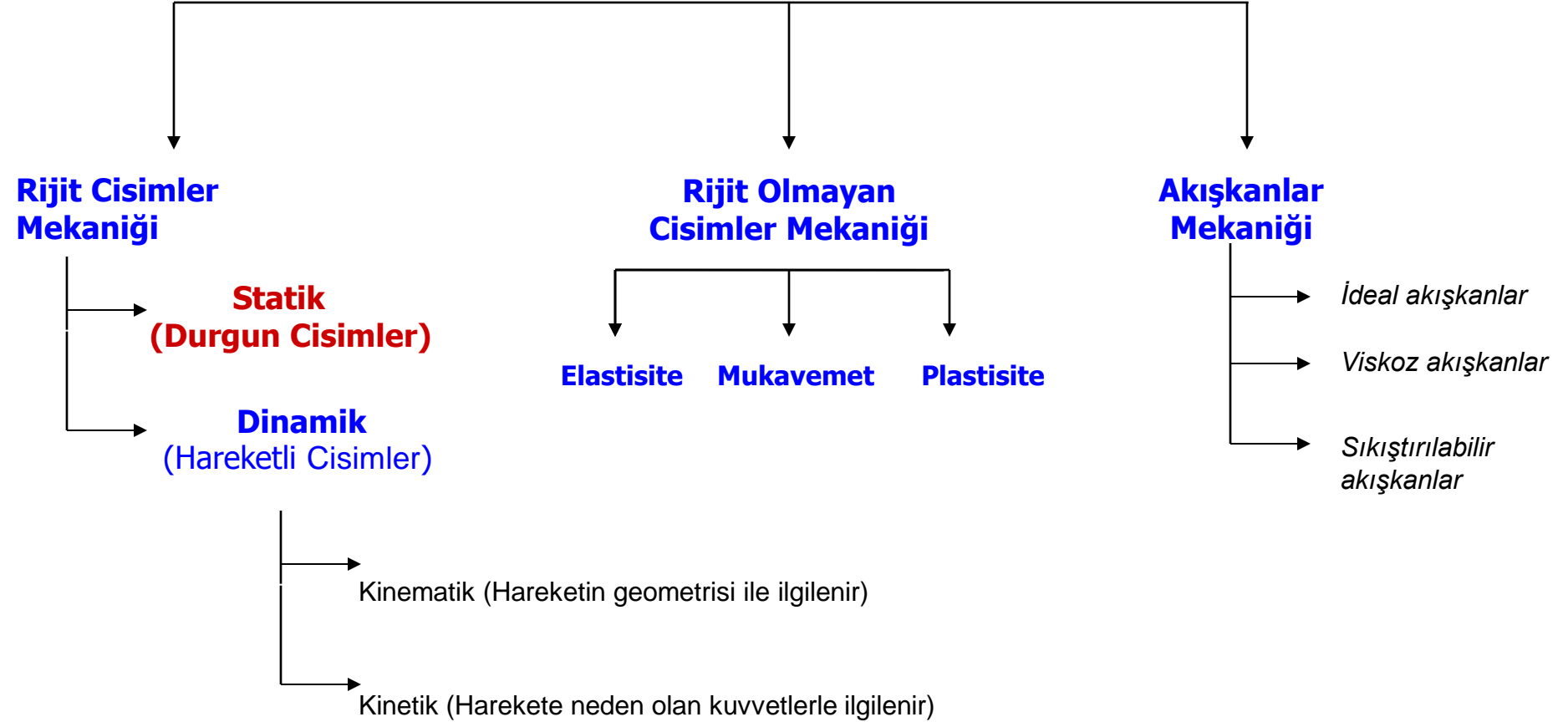
Salı: 17:00-20:00

**KEEP
CALM
AND
DO YOUR
HOMEWORK**

Mekanik

Mekaniğin Dalları

Fiziğin dallarından biri olan Mekanik, **durağan (statik)** veya kuvvet etkisi altında cisimlerin durumuyla ilgilenir.

Fotoğraftaki gibi büyük vinçler çok büyük yükleri kaldırmak için kullanılır. Vinç tasarımları statik ve dinamik hesaplamaları içerir ve dolayısıyla mühendislik mekaniğinin konularından biridir.

Newton Kanunları (Newton's Law of Motion)

1. Kanun: Eylemsizlik Kanunu

$$\sum \vec{F} = 0$$

Bir cisme uygulanan kuvvetlerin bileşkesi sıfır ise cisim

- başlangıçta duruyor ise durmaya devam eder
- şayet hareketli ise düzgün doğrusal hareket yapar.

2. Kanun:

$$\vec{F} = m \cdot \vec{a}$$

Uygulanan kuvvetlerin bileşkesi sıfırdan farklı ise bu bileşke kuvvet o cismin veya maddesel noktanın üzerinde kütlesiyle orantılı bir ivme meydana getirir.

3. Kanun (Etki-Tepki Kanunu):

Bir cisim başka bir cisme etkide bulunursa diğer cisim tarafından aynı doğrultuda zıt yönlü bir tepkiye maruz kalır.

SI Birim Sistemi

Fiziksel Nicelik	SI Biriminin Adı	Sembol	SI Biriminin Tanımı
<i>Uzunluk</i>	metre	m	Temel Büyüklük
<i>Kütle</i>	kilogram	kg	Temel Büyüklük
<i>Zaman</i>	Saniye, Saat	s, h	Temel Büyüklük
<i>Kuvvet</i>	Newton	N	kg.m/s ²
<i>Moment</i>	Newton.metre	N.m	kg.m ² /s ²
<i>Basınç</i>	Pascal	Pa	N/m ² = kg/m.s ²
<i>Enerji</i>	Joule	J	N.m = kg.m ² /s ²

g: Yerçekimi sabiti : 9.81 m/s²

Faktörler:

Faktör	İsmlendirme	Sembol	Faktör	İsmlendirme	Sembol
10 ¹²	tera	T	10 ⁻¹	desi	d
10 ⁹	giga	G	10 ⁻²	senti	c
10 ⁶	mega	M	10 ⁻³	mili	m
10 ³	kilo	k	10 ⁻⁶	mikro	μ
10 ²	hekto	h	10 ⁻⁹	nano	n
10 ¹	deka	da	10 ⁻¹²	piko	p

1'den büyük faktörler

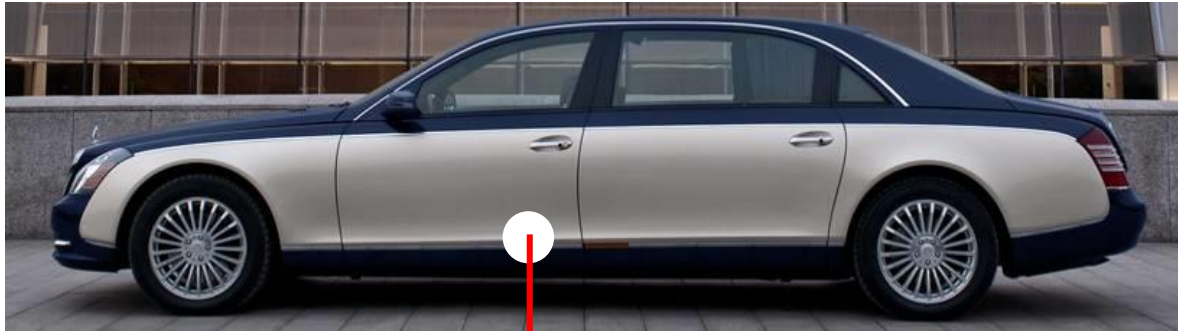
1'den küçük faktörler

Alıştırmalar

- 1) Fotoğraftaki atlet dünya rekorunu kırarken saatte 44.72 km hıza ulaşmıştır. Atletin hızını m/sn cinsinden hesaplayınız.

- 2) Dünyanın en ağır arabalarından biri olan **Maybach 62** 28 kN ağırlığındadır. Bu aracın kütlesini kg cinsinden hesaplayınız.

V12, 5513 cc, 543 hp motor
6.2 m uzunluk

28 kN

En Hızlı Hayvanlar

Cheetah

70-75 mph

$(70-75) * 1,609 \text{ km/h}$
 $= 112,6 - 120,77 \text{ km/h}$

Peregrine Falcon

202 mph

325 km/h

Sailfish

70 mph

112,6 km/h

Giriş

- **Mekanik** – cisimlerin durağan halini veya kuvvet etkisi altındaki hareketlerini inceler.
  - 1- Rijit cisim mekaniği
    - a) **Statik** – cisimlerin dengesini inceler (ivmenin olmadığı hal)
    - b) **Dinamik** – cisimlerin ivmeli hareketini inceler.
  - 2- Şekil değiştiren cisimler mekaniği (Mukavemet, Elastisite teorisi, Plastisite, vs.)
  - 3- Akışkanlar mekaniği

Temel Kavramlar

- **Uzunluk**

- * Uzaydaki bir noktanın konumunu belirlemek, bir fiziksel sistemin büyüklüğünü tanımlamak için gereklidir.

- * Standart uzunluk birimi kullanılır.

- **Kütle**

- * Bir cismin davranışını diğeriyle karşılaştırmak için kullanılan bir madde özelliğidir.

- * Maddenin ivmelenmeye karşı direncinin nicel bir ölçüsüdür.

- **Zaman**

- * Olayların birbirini takip etmesi sırasını ifade etmek için kullanılır.

- **Kuvvet**

- * Bir cismin diğeriine uyguladığı “itme” veya “çekme” olarak düşünülebilir.

- * Bu kuvvet cisimler birbirine temas ederken veya cisimler fiziksel olarak ayrı iken belirli bir mesafe üzerinden gerçekleşebilir (Elektrostatik kuvvetler).

- **İdealleştirmeler**

- * Teorinin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla kullanılır.

- **Parçacık**

- * Kütlesi olan ancak boyutları ihmal edilen maddesel noktadır.

- **Rijit cisim**

- * Birbirleri arasındaki uzaklık, bir yük uygulanmadan önce ve sonra aynı kalan çok sayıda parçacığın bileşimi olarak düşünülebilir.

- * Dolayısıyla rijit olduğu varsayılan bir cismin malzeme özellikleri, cismin üzerine etkiyen kuvvetleri analiz ederken, dikkate alınmak zorunda değildir.

- **Tekil kuvvet**

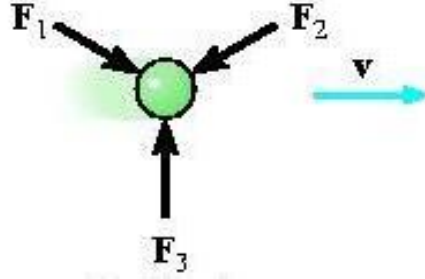
- * Bir cisim üzerine sadece bir noktada etki ettiği varsayılan yüklemeye denir. Yükün uygulandığı alan çok küçükse tekil kuvvet ile gösterilir.

Newton'un Hareket Kanunu

- 1) Birinci Kanun

Başlangıçta durağan halde olan veya sabit hızla bir doğru boyunca hareket eden bir parçacık, üzerine dengelenmemiş bir kuvvet etki etmedikçe, bu durumunu korur.

- 2) İkinci Kanun

Üzerine dengelenmemiş bir F kuvvetinin etkidiği bir parçacık, kuvvetle aynı doğrultuda ve büyüklüğü kuvvetle doğru orantılı olan bir a ivmesi kazanır.

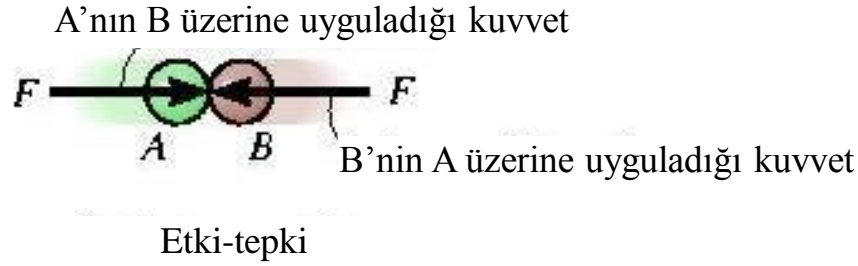

$$F = ma$$

İvmeli Hareket

- **3) Üçüncü Kanun**

İki parçacık arasında karşılıklı etki ve tepki kuvvetleri aynı doğrultudadır, eşit şiddetlidir ve ters işaretlidir.

- **Newton'un gravitasyonel çekim kanunu**

$$F = G \frac{m_1 m_2}{r^2}$$

F = Çekim kuvveti

G = gravitasyonel sabit, $G=66.73 \times 10^{-12} \text{ m}^3/(\text{kg} \cdot \text{s}^2)$

m_1, m_2 = her bir parçacığın kütlesi

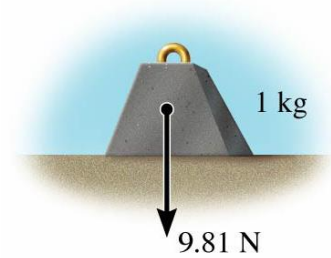
r = iki parçacık arasındaki uzaklık

Ağırlık

Gravitasyonel denklemden

$$W = G \frac{mM_e}{r^2} \quad g = GM_e / r^2 \quad W = mg$$

- g: yer çekimi ivmesi
- Çoğu mühendislik uygulamalarında g, deniz seviyesinde 45° enlemindeki değer olarak alınır:
 $g = 9.806\ 65\ \text{m/s}^2 = 9.81\ \text{m/s}^2$

SI Birimleri (Uluslararası Birim Sistemi)

- Fransızca Syst me International d'Unit s nın kısaltmasıdır.
- Uzunluk; metre (m)
- Zaman; saniye (s)
- Kütle; kilogram (kg) cinsinden belirlenir.
- Kuvvet; Newton ($N=kg.m/s^2$)

1 Newton; 1 kilogramlık kütleye $1m/s^2$ 'lik ivme kazandırmak için gerekli kuvvete eşittir.

 n ekler/katsayılar

Bir sayısal nicelik, çok büyük veya çok k  k olduğunda, büyüklüğünü tanımlamak için kullanılan birimler  n ek olarak tanımlanır.

Örneėin: $4\ 000\ 000\ N = 4000\ kN$ (kilo-Newton)

$= 4\ MN$ (mega-Newton)

$0.005m = 5\ mm$ (milli-metre)

Ön Ek Kullanım Kuralları

- Belirtilen istisnalar dışında semboller her zaman **küçük harf** ile yazılır.
- Çarpım şeklindeki birimler ile tanımlanan büyüklükler, **ön ek notasyonu**yla **karişmaması için bir nokta** ile ayrılırlar.

$$N = \text{kg.m/s}^2 = \text{kg.m.s}^{-2}$$

m.s (metre-saniye), ms (mili-saniye)

$$\text{mm}^2 = (\text{mm})^2 = \text{mm.mm}$$

- Ön eki olan bir birimin **üstel kuvveti, hem birim ve hem de ön ek için geçerlidir.**

$$\mu\text{N}^2 = (\mu\text{N})^2 = \mu\text{N} \cdot \mu\text{N}$$

- Noktanın herhangi bir tarafında **çok sayıda hane** içeren fiziksel sabitler varsa her üç hane arasına boşluk konur. Kesirden kaçınılır.

73 569.213 427

- Hesap yaparken tüm ön ekleri 10'un katlarına dönüştürerek hesaplama yapılır. Hesaplamadan sonra sayısal sonuç 0.1 ile 1000 arasında değilse ön ek kullanılır.

$$\begin{aligned}(50\text{kN})(60\text{nm}) &= [50(10^3)\text{N}][60(10^{-9})\text{m}] \\ &= 3000(10^{-6})\text{N.m} \\ &= 3(10^{-3})\text{N.m} \\ &= 3 \text{ mN.m}\end{aligned}$$

- **Bileşik ön ek kullanılmamalıdır.**

kµs (kilo-mikro-second), ms (milli-second) şeklinde ifade edilmelidir.

$$1 \text{ k}\mu\text{s} = 1 (10^3)(10^{-6}) \text{ s} = 1 (10^{-3}) \text{ s} = 1 \text{ ms}$$

- Bileşik birimlerin **paydasında** ön ek kullanmaktan kaçınınız

N/mm yerine kN/m yazınız

m/mg yerine Mm/kg yazınız

- **Dakika, saat vs. kolaylık açısından saniyenin katları olarak alınır.**

Ayrıca düzlemsel açı ölçümü radyan (rad) kullanılarak yapılır. Ancak daha çok **derece kullanılır** ($180^\circ = \pi \text{ rad}$)

Sayısal Hesaplar

- **Boyut Homojenliği**

Bir fiziksel süreci tanımlamak için kullanılan herhangi bir denklemin boyutları homojen olmalıdır. Yani her bir terim aynı birim cinsinden ifade edilmelidir.

$s = vt + \frac{1}{2} at^2$ birim homojenliği [$m=(m/s).s+(m/s^2).s^2$]
s, metre (m), t zaman (s), v hız (m/s) ve a ivme (m/s^2)

Anlamlı Rakamlar

Bir sayının hassasiyeti içerdiği anlamlı rakam sayısı ile belirlenir. 5640 ve 34.52 değerlerinin her birinde dört anlamlı rakam vardır.

Sayıları Yuvarlatma

2.326 ve 0.451 yuvarlatılırsa;
2.3 ve 0.45

Dilbert – The Knack

<https://www.youtube.com/watch?v=g8vHhgh6oM0>